AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 11-tas | Phone Park 5318 | WORCESTER, MASS., 24 DIENĄ (AUGUST), 1929 METAI | Kaina 5 Centai | Vol. XIV

KINAI STIPRINA PULKUS MANDŽURIJOS RUBEŽIUOSE

KINAI STIPRINA PULKUS MANDŽURIJOS RUBEŽIUOSE

Londonas, — Kariškas judėjimas taip greitai didinasi prie Rusijos — Kinijos Mandžurijos sienų, kad reiškia padėjimas eina blogyn ir gali nueit iki tikrų susimušimų ar karės.

Rimti ir svarbųs pulkų judėjimai žengė pirmyn ne tiktai Rusijoje, bet ir Kinijoje, nors ne galima parodyt, kad jau įvyko tikrą karės sukilimo pradžia tarpe armijų išskiriant mažus susidurimus pas rubežių. Iš Kinijos pranešimai paduoda, kad jie turi visas žinias apie busimąjį Rusijos užpuolimą ant Pogranichnaya iš dviejų šonų, gi paskui paimtų Harbiną ir sykiu rusų ginkluoti laivai ant Sugari upės padėtų kovose. Sovietų armija suorganizuota, paskirtas gen. Vassili Blusher Tolimų Rytų armijos vadu ir gen. Budenny, jo vyriausiuoju pagelbininku.

Kalbama, kad Nankingo Centralinė Vyriausybė pasiulė dar daugiau naujų pulkų spėkų sustiprinimui rubežių, kada gavo prašymą nuo Mandžurijos Vyriausybės. Šis prašymas paduotas sekančiai: "Dabar jau atėjo laikas Nacionalistų Vyriausybei pasiųst tvirtus pulkus į Mandžuriją, nes yra ženklų, kad svarbūs neišvengiami atsitikimai artinasi." Pasirašė Chang Hsueh Liang, trijų provincijų gubernatorius.

Aukštoji militariška taryba laikyta Mukdene padavė valdyt Harbino plotą generolui Chang Tso Hsiang, taip vadinamui Mandžurijos "drutuoliui". Nutarė sulaikyt visų oficialų algų dvidešimtą nuošimtį, tikslu nupirkt karės ginklų ir kitų reikmenų.

Iš Maskvos vienas oficiališkas laikraštis pareiškė didelį pasipiktinimą iš priežasties atsikartojančių kiniečių užpuolimų ant sovietų žemės ir žiaurių apsiėjimo su sovietų piliečiais Mandžurijoj. Rašoma, kad darbininkai iš daug dirbtuvių stoja į armijas ir aukoja naminės apsaugos fondan. Londone šie apsireiškimai skaitomi kaipo svarbių įvykių pradžia.

GRAF ZEPPELIN SKRENDA PER PACIFIKĄ

Tokio, Japonija, — Vokiečių dirižablis Graf Zeppelin penktadienį 1:13 val. ryto pasileido kelionėn iš Kasumigaura Laivyno Stoties ir skrido Amerikon link. Oras buvo vėsus ir miglotas. Apie 4,000 žmonių buvo stotyje išleist Zeppeliną ir didelės minios bėgo paskui pakol dirižablis pasiekė jures ir žmonės negalėjo toliau eit. Dirižablis greitai pasikėlė apie 1,000 pėdų ir apsisuko į rytus; ėmė apie septynias minutas jam išnykt iš žmonių akių. Jau ikišokiai nuskrido 11,080 mylias iš 200,000 mylių kelionės aplink pasaulį, bet priešais jį stovi apie 6,000 mylių į Los Angeles ir paskui per visas Jungtines Valstijas į Lakehurst, iš kur pradėjo keliaut. Pasažierių buvo devyniolika ir prižiurėtojų keturiasdešimt. Motoras buvo pagedęs, bet kapitonas Eckener norėjo kuo greičiau užbaigt nustatytą kelionę ir pristatė darbininkus, kad greitai sutaisytų. Per visą dieną dirbo ir sutaisė. Kapitonas Eckener nori pasiekt Lakehurstą į šešias skridimo dienas, atskaitant sustojimą Los Angeles. Jei jam pasiseks jis bus nuskridęs aplink pasaulį į dvyliką ir pusę skridimo laiko ir apie dvidešimt dvi dienas su pražjusiu laiku ant žemės. Jei turės gerą orą dirižablis nuskris į Los Angeles prieš pietus pirmadienį.

Kada Zepeilinas jau nuskrido 300 mylių iš Tokio, užtiko jį didelė audra su trenksmais ir žaibais. Vienok laimingai perlėkė šią audrą, blogiausią ką iki šioliai patyrė. Per kelias minutas žaibai žaidė su dirižabliu. Smarkus žaibai galėjo bile minutę suskaldyt dirižablį ir žmones į šmotelius, jei butų susitrenkę į gazo sandėlius. Per šį laiką kapitonas Eckener ir jo oficierai žaidė mirtimi danguose. Dirižablis sau raimai skrido per visą pavojų. Visi pasažieriai suprato, kad jiems gręsia pavojus, bet visi iki vienam užsilaikė ramiai. Audra nesitęsė ilgai, nė sutrukdė kelionės. Po audros, visi pasažieriai ir oficierai labai patenkinti dirižablio apsiėjime pavojui ištikus. Visi pasitiki, kad Zeppelinas turi galimybę išsilaikyt prieš bile kokią audrą.

KARIUOMENĖS AUGA, GINKLAI TOBULĖJA...

Maskva. VIII. 6 (Elta).—Izvestija komentuodama įvairių valstybių pasiruošimą karui, nurodo, palyginamai, su 1914 metų nuolatinių kariuomenių didumu, 1928—29 m. kariuomenės padidėjusios. Taip Prancuzija, kuri 1924 metais turėjo 546,000 nuolatinę kariuomenę, dabar turi 725,000 kariuomenę. Anglija — 1914 m. — 516,000 kariuomenę, 1929 m. 385,000. Italija —1914 m. — 264,000 kariuomenę, 1929 m. — 390,000. Suv. Valstijos—1914 m. 226,000 kariuomenę, 1929 m. — 439,000. Japonija—1914 m. — 275,000 kariuomenę, 1929 m. — 206,000.

Tokiu budu visos tos valstybės 1914 metais turėjusios 1,827,000 kariuomenę, 1929 metais — 2,145,000 kariuomenės. Tačiau šios skaitlinės dar ne pilnos, nes ištikus karui šios didžiausios valstybės gali iš kart mobilizuot 9,000,000 žmonių. Visose valstybėse labai išsivystė įvairios karinės organizacijos, kurios iškilus karui, be abejo, gali tuojau virst gerai paruošta kariuomene. Prancuzijoj tokios organizacijos turi 1,200,000 žmonių, Italijoj fašistų milicijoj yra 300,000 žmonių. Ištikus karui didelis pavojus galėtų gręst iš cheminio karo išsivystymo. 99% visų cheminių fabrikų ir įmonių gali per 12—24 valandas pradėt gamint nuodingas dujas. Nepaprastai išbujojusi karo aivacija. 1914 metais Prancuzija turėjo 138 lėktuvus, Anglija — 150, Suv. Valstijos —20, Italija 40, Japonija — nė vieno. 1929 metais Prancuzija turinti 1,650 lėktuvų, Anglija—850, Suv. Valstijos — 950, Italija — 600, Japonija 475. Be to, numatyta, jog 1930 — 32 m. Prancuzija turės 2,000—2,500 lėktuvų, Anglija — 1,000 — 1,200, Suv. Valstijos—1,200 — 1,300, Italija — 1,000 — 1,200. Japonija — 600 — 800. Tokiu budu iš viso 1914 metais šios valstybės turėjo 350 lėktuvų, 1929 metais jos turi 4,525 lėktuvus, o 1930—32 m., sulig Izvestijos, turės 5,800—7,000 lėktuvų.

Nepaprastai padidėjo karo laivynai, patobulėjo karo laivai; nors karo laivų skaičius kai kuriose valstybėse ir ne per daug padidėjo, bet už tat visi seni laivai pakeisti moderniškiausios konstrukcijos karo laivais. Įvairių išradimų dėka, nepaprastai patobulėjo karo technika. Palyginant su 1914 metais, artilerijos intensingumas padidėjęs tris kartus. Aviacija nepaprastai ištobulėjo. Padidėjo maksimalinis bombos svoris. Išrasta smarkiai veikianti sprogstamoji medžiaga. Patobulėjo kulkosvaidžiai, bombasvaidžiai. Per paskutinius metus, nurodo Izvestija, kad visos didžiosios valstybės visą laiką ginklavosi, didino savo kariuomenes, oro ir karo laivynus, tobulindamos karo techniką.

TAUTINIŲ MAŽUMŲ KONGRESAS ŽENEVOJE

Ženeva, Šveicarija,—Šio mėnesio 25—28 dienomis įvyks penktas iš eilės viso pasaulio tautinių mažumų kongresas. Jame žada dalyvaut apie 34 tautinių mažumų atstovai. Kongrese, kaip matyt iš dienotvarkės, bus svarstomi labai svarbus klausimai, kaip: 1) Tautų Sąjunga ir tautinės mažumos; 2) Tautinių mažumų spaudos užduotys; 3) Statistikos veikalo išleidimas ir t.t.

Tuo klausimu šiomis dienomis lankėsi Vilniuje Tautinių Mažumų vykdomojo komiteto generalinis sekretoirus Dr. Ewaldas Emmande. Jis turėjo Vilniuje pasitarimų su lietuviais, gudais ir žydais.

LIETUVOS NOTĄ REFERENTAI JAU PERŽIUREJO

Pranešama, kad Tautų Sąjungos Tarybos pirmininkas Adatci ir lietuvių lenkų konflikto referentas Quinones de Leon šio mėnesio 2 dieną jau gavę lenkų valdžios paaiškinimus ir peržiurėję bylą, nutarę prašyt Sąjungos generalinį sekretoriatą, kad dokumentų turinys butų praneštas Tautų Sąjungos Tarybai ir Lietuvos vyriausybei. Lenkų kai kurie laikraščiai rodo nepasitenkinimo tokiu referentų nutarimu. "Dziennik Wilenski" apie tai pranešdamas, deda daug sakančią antraštę: "Arklys su balnu tam, kas visa tai supras."

DU TRAUKINIAI SUSIMUŠĖ

Viennoj,—Keturi žmonės užsimušė ir daugiau 34 tapo sužeisti kada greitasis traukinys susidurė su kitu traukiniu Schwarzake, Vorarlberge. Visi keturi kurie numirė, keliavo Europoje ir buvo atvykę iš kitų šalių. Septyni iš sužeistųjų pavojingame padėjime ir du miršta. Traukiniuose važiavo didelis skaičius svetimšalių. Nelaimė atsitiko tarpe Schwarzako ir Lifrano, kada Pragos—Linz-Venecija greitasis traukinys ir kitas traukinys važiuojantis iš Spitalo susitrenkė.

JONAS BUTĖNAS MILANE, ITALIJOJE

Atvažiuodamas į Milaną, Jonas Butėnas buvo sustojęs Berlyne. Ten jis Odeono firmoj įdainavo šias plokšteles: 1. Kavatina iš operos Sevilijos Kirpėjas, 2. Pajacų" prologas, 3. Spragilų daina (M. Petrausko), 4. Gerk, broluži, gerk!, 5. Gul šiandieną, 6. Sveikas Jėzau, 7. Vardas Marijos (J. Naujalio) ir 8. Linksmą dieną apturėjom.

Antroj firmoj Elektroloj, įdainavo dar šiuos dalykus: 1. Toreodoro arija iš operos "Carmen, 2. "Myliu tave, ariją iš Pikų Damos, 3. Germonto ariją iš Traviatos, 4. Oi greičiau, greičiau (St. Šimkaus), 5. Barkarolę (Guno) ir 6 Ispanę (muzika Dichiara). Išskyrus vieną, visos plokštelės turėsią but geros. Vadinasi, lietuvių gramafonų savininkai vėl turės kuo savo repertuarą papildyt.

VAGIS GAVO $40,577 BONAIS

New York, N.Y.—Drąsus vagis prigavo 17 metų pasiuntinį ir paėmė dvidešimt perleidžiamų bonų, vertės $40,577 kompanijos raštinėje, kur bonai turėjo but perduoti ir veik po akių iždininko. Herbert Dalton dirbo Theodore Prince Kompanijoj ir trečiadienio rytą jam davė dešimt Amerikos Telefono ir Telegrafo kompanijos bonų ir tiek pat Tarptautinio Telefono ir Telegrafo kompanijos bonų ir įsakė, kad perduotų Herzfield, Stern kompanijai. Kada Dalton atėjo į ofisą, jis matė, kad iždininkas buvo labai užimtas, tai jis padėjo bonus ant sijos ir nekantriai laukė. Jaunas vyras, kurs stovėjo tenais patėmijo vaikino nekantrumą ir siulėsi, kad jis apsirupins apie juos. Pastebėjo dar kad sugrįžtų apie trečią valandą po pietų pasiimt kvitą. Kada vaikinas sugrįžo iždininkas pasakė, kad tų bonų negavo, tik tada Dalton suprato, kad jį apgavo ir pranešė policijai. Dabar pranešta visoms bonų pardavinėjimo ir pirkimo kompanijoms pavogtųjų bonų numeriai. Policija ieško vagį.

HOOVERIS PRANEŠA, KAD MACDONALD ATVYKS Į SUV. VALSTIJAS SPALIO MĖNESY

Washington, D. C. — Ramsay MacDonald, Anglijos premieras, atsilankys į Suv. Valstijas apie spalio mėnesio vidurį. Sykiu atvažiuos ir jojo duktė Ishbel MacDonald. Nors prezidentas Hooveris juos prašys svečiuotis Baltajame Name, vienok tikimasi, kad sustos pas Anglijos ambasadorių, p. Esme Howard. Laike jo viešėjimo bus pakeltas Anglijos—Amerikos sutarties klausimas kas link kreiserių ir abi šalis liečiančias problemas, kurios bus apsvarstytos laike Nusiginklavimo Konferencijos gruodžio mėnesyje ar sausio mėnesio pradžioje. Jau tarp Washingtono ir Londono senai ėjo susirašinėjimai, tai aišku, kad svarbesnieji projektai jau aptarti. MacDonaldas gal pats išsiųs užkvietimus į Nusiginklavimo Konferenciją prieš išvyksiant iš Anglijos. Užkvietimus gaus kitos keturios šalys apart Anglijos. Yra abejonė ar visos penkios sueis, tai greičiausia konferencijoj bus atstovaunama Anglija, Suvienytos Valstijos ir Japonija.

LIETUVOS PAJAMOS IR IŠLAIDOS PER PIRMĄ PUSMETĮ

Kaunas. VIII. 6 (Elta).— Finansų ministerijos pranešimu, per šių metų pirmąjį pusmetį iš viso įplaukė 130,082,704.03 litai, numatyta 1929 m. sąmatoje — 150,431,411,31 lt. 1928 metais per pirmąjį pusmetį įplaukė 131,847,743,12 litų. Einant 1929 metų sąmata iš viso per 1929 metus numatoma pajamų 300,862,822,63 litai ir išlaidų 259,966,193 litai. Faktiškai per pirmąjį š.m. pusmetį iš viso išleista 116,877,696,03 litai, 1928 metais per tą patį laikotarpį iš viso išleista 127,941,085,54 litai.

LENKIJOS SKOLOS

Varšuva. VIII. 5 (lta). —Lenkų vyriausybės oficiozas "Monitor Polski" praneša apie Lenkijos skolas. Lenkija iki 1929 m. liepos mėnesio 1 dienai turėjusi 243,435,000 zlotų, 7,755,720,000 lenkiškų markių, 31,981,650 aukso frankų ir 5,010,390 dolerių vidaus skolų. Be to, Amerikai — 276,614,500 dolerių ir 1,880,000 svarų sterlingų; Anglijai — 4,410,178 svarų sterlingų. Prancuzijai — 1,083,482,211 frankų, Italijai — 387,829,000 lyrų, Olandijai — 4,924,500 guldenų, Norvegijai — 18,796,000 kronų ir 1,387 svarus sterlingų, Danijai — 397,750 danų kronų, Švedijai 6,328,290 švedų kronų ir 4,950,000 dolerių, Šveicarijai —83,250 frankų.

LIETUVOS DERYBOS SU LATVIJA

Ryga, VIII. 7 (lta). — Latvijos pasiuntinys Kaune Liepinš atvyko Rygon, kur jis padarė pranešimą Latvijos užsienių reikalų ministeriui Balodžiui. Spalių mėnesyje tarpe Lietuvos ir Latvijos turinčios prasidėt derybos sutarčiai sudaryt.

IŠ VISUR

SUV. VALSTIJŲ Cenzo Biuro pranešimuose rodo, kad šios šalies gyventojų skaičius padidėjo 1,400,000 kas metai — vienas naujas pilietis kas 23 sekundas. Iki 1930 metų Suvienytose Valstijose bus trisdešimt kartų daugiau žmonių negu 1790 metuose.

DIKTATORIAI turi didelę Europoje šiandien galybę; jų yra iš viso devyni. Europos devynių šalių diktatoriai: Augustinas Valdemaras, Lietuvoje, nuo gruodžio 1926 metų; Josef Pilsudski, Lenkijoj, nuo spalio 1926 metų; Antonio Carmona, Portugalijoj nuo liepos 1926 m.; Josef Stalin, Rusijoj, nuo lapkričio 1917 metų; Albanijoj karalius Zog, nuo gruodžio 1924 metų; Vengrijoj, Stephen Bethlen, nuo balandžio 1921; Italijoj, Benito Mussolini, nuo spalio 1922 metų; Ispanijoj, Primo de Rivera, nuo rugsėjo 1923; ir Jugoslavijoj, karalius Aleksandras, nuo sausio 1929 metų. Iš viršminėtų 9 valstijų pirmosios keturios respublikos, gi likusios penkios monarkijos.

ŠVEICARIJOJ uždrausta slaptai sutaisyt vaistai. Ateityje visi gyduolių receptai turi but išduoti Šveicarijos federališkai laboratorijai Berne.

TRISDEŠIMT metų atgal Ričardas Hellman iškeliavo iš Vetschau, Brandenburge, ir atvyko į Ameriką. Čionais jam labai gerai pasisekė ir jo gimtinis miestelis pasidalins su jojo laime. Hellmanas padovanojo miesteliui $120,000, arba 50,000 markių kas metai—daugiau negu kiek reikia del aprupinimo miestelio įvairių reikalų.

AMERIKA pralenkia Europą oro pašto išsivystyme, bet ikšoliai negalėjo susilygint su Europos pasažierinių lėktuvų išsivystymu. Clarence M. Young, aeronautikos direktorius Komercijos Departamentui, padarė šį nusprendimą, po ištyrinėjimo oro susisiekimo stovio užjurėse, šį pavasarį.

DAUGIAU ŽYDŲ vyksta į kitas šalis negu į Suvienytas Valstijas iš priežasties imigracijos suvaržymų Europoje. Pereitais metais 11,598 žydų perėjo Ellis Salų vartus į Suvienytas Valstijas, tuo tarpu 10,000 iškeliavo iš Europos ir apsigyveno Argentinoj, Brazilijoj ir kitose Pietinės Amerikos dalyse.

HAAGOS KONFERENCIJA NUKĖLĖ SAVO PASKUTINĘ SESIJĄ

Haagu, — Penktadienį, rugpiučio 23 dieną pranešta, kad paskutinė sesija atidėta iki kitos savaitės. Taip pranešta kada Francija, Italija, Belgija ir Japonija turėjo susinešimą su Vokietija, ir perdavė šios konferencijos pasekmes Philip Snowden, Anglijos kancleriui. Klausimai, apie kuriuos atstovai veda ginčus yra tokie painus, ypatingai dabar, kad nė patys konferencijos specialistai negalėjo išrišt sumegstas kilpas. Yra šie trys svarbus susipainioję klausimai svarstyt: pirmasai, Didžiosios Britanijos 3 punktai: antras, Youngo projektas; trečias, Reino teritorijos evakuacija. Dabartiniu laiku eina nesutikimai tarpe Anglijos ir keturių šalių, Francija, Italija, Belgija ir Japonija apie vokiečių mokesčių paskirstymą. Jeigu Italija ir Vokietija padarys nusileidimus, konferencija turės pasisekimą.

AMERIKOS LIETUVIO SKAITYTOJAI NEPAMIRŠKITE SAVO LAIKRAŠČIO!

Amerikos Lietuvio Administracija pereitose savaitėse išsiuntinėjo paraginimus savo skaitytojams, prisiminant link išsibaigusių už laikraštį prenumeratų. Dalis jų jau pasinaujino, dalis ne. Mes priimsim Lietuvos Paskolos kuponus už 1929 metus, tų, kurie užsisakys sau ar savo giminėms Lietuvoj. Am. Lietuvio prenumerata Suv. Valstijose $1. Užsieny — Lietuvoje $2. Amerikos Lietuvis, atvėsus orui bus leidžiamas kas savaitę ir jo kaina padidės.

Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Lietuvos Įstatymai — 1031 puslapių

Knyga

Šioji knyga yra sistematizuotas įstatymų, instrukcijų ir įsakymų rinkinys, kurį sutaisė teisininkas A. Merkys. Šioje knygoje rasite Lietuvos įstatymų kiekvieną skyrių, kaip tai: **žemės reformos įstatymą, milicijos įstatymus, apie Lietuvos valstybės paskolą nuo Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių, apie kredito įstaigas ir taip toliau.**

Lietuvos Įstatymų knyga abelnai parsiduoda po $4.00, bet dabar, einant musų knygyno knygų išpardavimui nupigintomis kainomis, mes tą knygą pasiųsime tam, kuris mums prisiųs tik..... $1.50

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon St. Worcester, Mass.

Moterys, Skubinkitės!

Jau teliko tik keliolika egzempliorių

VALGIŲ GAMINIMO KNYGOS

ir jau daugiau jos nebus

Valgių Gaminimui ir Namų Prižiurėjimui Knygą sutaisė Amerikos Lietuvaitė. Joje musų moterįs ras tinkamus nurodymus ir patarimus, kaip virt įvairias sriubas, kept ir virt žuvis, paukštienas ir kitokias mėsas; kaip pasekmingai užlaikyt ir prezervuot vaisius ir t.t. ir t.t.

Knygos kaina $1.25, parduosim už 1.00

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. — Worcester, Mass.

LIETUVOS ŽINIOS

ŠIURPULINGAS ĮVYKIS

Šiaulių apskritis sujudinta vieno baisaus įvykio, ištikusio visiškai netoli nuo Šiaulių, Mačiuliškio kaime.

Birželio 29 dieną staiga dingo 13 metų piemeniukas Danielaičiukas. Suskato jo ieškot tėvai ir kaimynai, bet jokių dingusio vaiko pėdsakų nerasta. Praslinko beveik mėnuo, apie vaiko dingimą pradėta net pamiršt. Tik štai Liepos mėnesio pabaigoj Mačiuliškės kaimo ganyklos merginos rado apipuvusį žmogaus lavoną. Radinys buvo baisus: nebuvo nė rankų, nė kojų. Galvos plaukai nusvilę, matyt, ją degino.

Apie radinį pranešta policijai, kuri nustatė, kad tai ir yra dingusio Danielaičiuko lavonas .

Patys pirmieji tyrinėjimo daviniai davė progos įtart to pat kaimo ukininko Baltrušio piemenuką, 12 metų vaiką Biskiuką. Šį betardant atsirado dar du įtariamieji — 17 metų Stanislovaitis Mykolas ir Ivaška Kazys, 15 metų, abu Pakarčiunų kaimo.

Tardomųjų pirmieji parodymai rodo tokį šurpulingą įvykio vaizdą: visi šie vaikinai Mačiuliškės ganykloj žaidė su senu revolveriu. Revolverį laikęs Biskiukas. Revolveris netyčia iššovęs ir peršovęs priešais sėdėjusį Danielaičiuką. Šis pradėjo verkt, prašyt, kad jį nuneštų "pas mamą."

Biskiukas pamatė, ką padaręs. Jis sumišęs. Bet neilgai laukęs ištiesė revolverį, subeldė dar du šuviai ir Danielaičiukas nutilo. Paskutinis šuvis Danielaičiuką pribaigė. Bet trejukė nesijautė pakankamai saugiai. Visi trys paėmė nukautąjį piemenuką, nukapojo jam rankas, kojas ir įkasė ganyklose.

Taip jis kuone mėnesį ir išgulėjo, kol šunes užtiko ir atkasė.

Visi kaltininkai suimti ir tardomi. Pirmieji tardymo daviniai rodo, kad nėra dar viskas pasakyta, kad jaunų galvažudžių protai ir širdys daug ko nuslepia.

Stebina nepaprastas tokiems vaikams nusikaltimo įvykdymo planingumas. Ta aplinkybė verčia daugiau pamatyt, nei vaikinai tardomi pasakė. Tuo labiau, kad apylinkėj paplitę gandai, kad visas tas nelaimingas įvykis dėjosi pas vieną Vačiuliškės kaimo ukininką, o ne ganklose.

Reikia tikėt, kad tardomieji organai netrukus tą painiavą išaiškins.

ADAKAVO MERGAIČIŲ UKIO MOKYKLĄ

Nuošaliam kampely, tarpe grakščių liepų, uosių ir seno sodo medžių, gludi pasislėpus Adakavo mergaičių ukio mokykla, kur jaunutės, busimos šeimininkės, lavinasi ir praktikuojasi laukiančioje jų gyvenimo srityje.

Toji mokykla veikia nuo 1925 metų. Per tą laiką įvesti šie skyriai: gyvulininkystės, paukštininkystės, pienininkystės, bitininkystės ir kiti. Ypačiai mergaitės praktikuojasi virtuvės skyriuje, kur gamina valgius ir priima užsakymus. Pragyvenimas bendrai su visu užlaikymu lėšuoja 45 litai mėnesiui. Mokslas veltui ir tęsias du metu.

TABAKO AUGINIMAS LIETUVOJE

Šiais metais Lietuvoje tabako pasodinta jau apie 400 hektarų, tai yra dvigubai daugiau negu pernai. Iš to matyt, kad tabako auginimas apsimoka.

Musų tabako fabrikose 1927 metais buvo perdirbta 43 tukstančiai kilogramų vietinio tabako, o 1928 m. jau 63 tukstančiai kilogramų. Iš vietinio tabako gaminama tik machorka, o geresnės rušies dirbiniam tabaką tenka gabent iš užsienių. Iš tabako valstybė kasmet surenka apie 12 milijonų litų.

LENKAI NELEIDŽIA ATIDARYT MOKYKLŲ

"Vilniaus Rytojus" praneša, kad Vilniaus "Ryto" draugija jau turi ateinantiems metams vieną gimnaziją ir 17 pradžios mokyklų su 10 patvirtintų mokytojų Vilniaus apskrity, 2 mokyklas su 3 mokytojais, Švenčionių apskrity 2 mokyklas su 2 mokytojais, Ašmenos apskrity 7 mokyklas su 6 mokytojais, Lydos apskrity ir 22 mokyklas Gardino ir Suvalkų apskrityse. Mokytojai, kurie valdžios tvirtinami kasmet iš naujo, tuo atžvilgiu yr laukimo stadijoj. 1927 m. uždarytos mokyklos neatidaromos ir jų vietoj neleidžiama steigt naujų. Mokytojų seminarijos klausimas susirašinėjimo stadijoj ir nėra baigtas.

Lietuvių Judėjimas Tilžėje

Tilžės lietuvių judėjimas yra senas. Jis apima visą lietuviškai kalbančią Rytų Prusijos dalį. Ir kova del lietuvių tautinių teisių ten senai eina. Ten kova prasidėjo gal ir kiek ankščiau, negu Didžioj Lietuvoj. Tačiau tą kovą lydėjo vis pralaimėjimai.

Klaipėdos kraštui atsiskyrus prie Lietuvos, už Nemuno dar daug liko lietuvių. Dalis jų ir šiandien sąmoningi lietuviai, kiti šiek tiek silpnesni. Yra jau tokių, kurie save vadina lietuviais, jie žino, kad yra kilę iš lietuvių giminės (tėvai kalbėjo lietuvių kalba, bet nemoka lietuvių kalbos.

Vokiečių kaizeriai kovodami su lietuviais, pirmoj eilėj rupinos atimt jiems iš mokyklų gimtąją kalbą. Nežiurint į didelį lietuvių priešinimąsi, vis tik galingasis kaizeris lietuvių kalbą pradžios mokykloj visai išnovijo ir tų vėlesnių laikų vaikams teko mokytis vien vokiškose mokyklose, tad šiandien pasigedo savo motinos kalbos.

Bet niekas nėra visai užmirštama ir nėra niekad vėlu atitaisyt, jei kas yra padaryta blogo.

Pastaraisiais metais prusų lietuviai smarkiai pradėjo reikalaut lietuvių mokyklų. Tuo reikalu "Naujas Tilžės Keleivis" įdėjo viename savo paskutinių numerių atsišaukimą į tėvus, kuriame jis ragina reikalaut "savo kudikių išmokinimo jų gimtoje kalboje" ir tuo reikalu įdėjo karštą atsišaukimą, kuris maždaug taip skamba:

"Lietuviai! Atsiminkime savo kilties! Atsiminkime savo Sentėvių Garsumo! Atminkime abelnai, jog žmonės esame, kuriems priguli Teisių, o ne vien tiktai pareigų. Gyvenant savo Tėviškėje, tampame varžomi visokiais nesmagiais įstatymais. Kas mums brangiausia, tas verčiama Nieku. Mes mylime savo Jaunuomenę ir geidžiame, jog ji išaugtų musų dvasioje, bet ji tampa mums atsvetinta per Mokyklas. Mes norime, kad Mokyklos, kuriose pamokinami musų kudikiai ir kurias mes patys išlaikyt genam, musų prigimta kalba turėtų lygią Teisę su kitomis kalbomis, ir t.t. Mes geidžiame, jog turėtumem pilną Valnybę vartot prigimtą savo kalbą Susirinkimuose taip dvasiškuose taip ir politiškuose, o mums Aprubežiuoja tą Valnybę visokiais įstatymais. Mes privalome reikalaut, jog kunigai ir vyskupai, kurie nori apsakyt šventą Dievo žodį, butų lietuviais arba bent tobulai galėtų vartot musų prigimtą kalbą."

Ir toliau reikalauja, kad butų leista jiems parapijose pageidautinus kunigus išrinkt, ir Dievo Služba butų leidžiama ne po pietų kaip antros klasės žmonėms, bet rytais.

Tokis raštas yra pasiųstas Vokietijos kancleriui. Ten pat nurodoma, kad Vokietija ir Tautų Sąjungoje parodė noro tautų mažumas užtart, tai atsižvelgiant į tai, prašo ir lietuvių reikalus Rytų Prusijoj užtart ir išpildyt. Po draug reikalauja leist steigt ir privatiškas mokyklas.

Demokratinė Vokietijos vyriausybė turėtų Tilžės ir jos apylinkių lietuvių šiuos teisingus reikalavimus patenkint. Tai butų ne tik geras pavyzdys kitom valstybėm, kurios spaudžia mažumas, bet podraug butų ir kulturingas darbas.—L.ž.

Lietuviai Amerikoje

PHILADELPHIA, PA.

Šiame mieste, rugpiučio 11-tą dieną, sekmadienį apie vidurnaktį, kilo didelė audra, lietus, perkunija ir žaibavimas ir uždegė alyvo kompanijos plantaciją, Passyunk ave. ir Point Breeze. Nuo žaibų kilo net du gaisrai: dvi tankos arba katilai, pilni kerosino, apie 20,000 galionų; ir kitas katilas 40,000 galionų. Užsidegus tiek daug žibalo galionų, visa apylinkė sujudo vidurnaktyje, nes buvo taip šviesu, kaip dienos laike. Suvažiavo daug ugniagesių, ambulansų, slaugių ir daktarų. Žinoma, tokis atsitikimas neapsiėjo be aukų. Be to, keliose vietose žaibai uždegė namus ir žmonės išsigandę turėjo per lietų išbėgt ir ieškot pastogės. F. Graham ir M. Daugherty užgauti nuo perkuno žaibų. Šioji audra pridarė daug žalos Philadelphijos mieste ir apylinkėse.

Vaikinas įsimylėjęs į merginą atsimokėjo brauningo šuviais. F. Scalza, 28 metų įsimylėjęs į merginą E. De Mascola 20 metų. Jiedu važiavo automobiliu ir vaikinas kalbino ją, kad ji ištekėtų už jo; bet kada mergina atsisakė ir norėjo išlipt, jis paleido šuvį, kuris pataikė į pakaušį. Mergina Samaritan ligoninėje papasakojo visą įvykį. Policija rado F. Scalzą negyvą su peršauta galva, gi brauningą pamestą tame pačiame automobilyje. Kiekvieną dieną atsitinka tokių nelaimių.

Samuel C. Hirsh, 59 metų amžiaus, persišovė trimis šuviais per krutinę ir pabaigė mirt Šv. Luko ligoninėje, sekmadienį, rugpiučio 10 dieną. Jis dirbo Central Trust Kompanijos bankė suvirš trisdešimt metų. Rašoma, kad priežastis jo saužudystės buvo nesveikata. Suprantama, kad priežastis privedė prie visko. **Balandėlis.**

Hudson, Mass.

Yra darbų, bet ilgos valandos

Pas mus darbai gerai veikia. Avalų dirbtuvėse darbininkai uždirba per dieną po $7, $8. Firestone Co. pradėjo irgi dirbt pilną laiką. Moką guminius batus dirbt gauna darbą ir iš kitur atvažiavę. Bet uždarbiai, galima sakyt, neperdideli. Darbas nuo šmotų, tai reikia labai skubėt, norint per dieną padaryt tą, kas paskirta po 300 porų . Pirmiau darbininkai darydavo tiktai po 60 porų.

Vilnonės ir mašinšapės ir gi gerai veikia. Kurie nori darbo, ir iš kitur gali atvažiavę gaut. —V.

ČIGONAI IŠ LIETUVOS

Kauno laikraščiuose pasirodė žinutė, kad čigonai kraustosi užsienin. Ligi šiol jų išsikraustė 4,500 arba apie ketvirtį visų čigonų. Kraustymosi priežastis esanti ta, kad čigonai neturi kur klajot. Laisvų žemių nelikę, o miškuose jiems sustot uždrausta. Daugiausia čigonai traukiasi į okupuotąją Lietuvą, o iš ten Lenkijon.

KARIŠKO PARENGIMO KURSAI MOKYTOJAMS

Kaune, prie Karo mokyklos atidaryti pradžios mokyklų mokytojams kariško parengimo kursai. Kursus suruošė karo mokslo draugija. Kursų atidaryme dalyvavo krašto apsaugos ir švietimo ministerijos atstovai. Kursų viršininkas yra pulkininkas leit. Musteikis, lektoriais pakviesti įžymesni karo mokslo pedagogai; pulkininkas leit. Tarasenka ir kiti. Norinčių kursus lankyt buvo daug, bet del vietos stokos priimta tik 72 klausytojai.

LENKAI KASINĖJA TRAKŲ PILĮ

Trakų pilies griuvėsiai amžius buvę neliesti, kurie atsižvelgiant į nepaprastai tvirtą senovės lietuvių statybą, per šimtmečius išlaikė visokias oro atmainas. Dabar lenkų pradėti kasinėt. Lenkų archeologai mano kasinėjimus daryt iki pat pilies pamatų. Nukasamas net visas kalnelis, kuris susidarė iš nuvirtusio bokšto dalies.

KIEK LIETUVOJ AUTOMOBILIŲ YRA?

Automobilių skaičius Lietuvoje sparčiai auga. Statistikos daviniais 1926 metais visoje Lietuvoje tebuvo 430 automobilių, 1927—580, 1928—apie 900 ir šių metų pradžioje jau 1,250 automobilių. Taigi vienas automobilis pas mus tenka 1,800 gyventojų. Tuo tarpu Suvienytose Amerikos Valstijose yra tiek automobilių, kad kas penktam žmogui išeina po vieną, o Anglijoje — vienas automobilis 45 gyventojams. Bet yra valstybių, kur automobilių skaičius gyventojų skaičiams atžvilgiu yra mažesnis. Sakysime, Rusijoje vienas automobilis išeina 9,000 gyventojų, o Kinijoj — net 30,000.

Toronto, Kanada

Linksmas piknikas

Toronto L.R.K. jaunimo kuopa "Šviturys," rengia paskutinį šios vasaros sezono linksmą pikniką. Todel mieli lietuviai amerikiečiai proga daugelui iš jusų dalyvaut šiame piknike, nes 1929 metais rugpiučio 23 dieną atidaromas Toronto miesto milžiniškas paradas, kur suplauks iš visų kraštų milijonai žmonių, o ypač iš Jung. Valstijų. Tame skaičiuje bus ir lietuvių. Vieni atvažiuoja pas gimines, kiti į paradą kaipo atostogas praleist ir t.t. Todel mes visus atvykusius į Torontą lietuvius nuolankiai kviečiame atsilankyt į musų rengiamą linksmą pikniką, kuris įvyks š. m. rugpiučio mėnesy 31 dieną 2 valandą po pietų, High Park 12 Nr. Norint pasiekt minimą pikniko vietą reikia imt Dundas karas ir važiuot iki station Bloor, persėst į karą Bloor ir važiuot į W. ir privažiuosite iki pat parko, o parke lengva rast minimą pikniko vietą, nes plevėsuos lietuviška ir kanadiška vėliava. Važiuojant automobiliais irgi tas pats kelrodis.

Tad tikimes kuo daugiausiai susilaukt brolių—seselių amerikiečių minėtoje dienoje, kur turėsime progą vieni su kitais pasipažint ir užmegst platesnius gyvenimo santykius.

Pastaba: Jeigu minėtą dieną ištiktų lietus ar šiaip netinkamas piknikui oras, tai pikniko programas ir šokiai įvyks Parapijos svetainėje 170 Nr. Dundas St. Visus širdingai kviečia.

Draugijos Komitetas.

New York, N. Y.

Nėra tos dienos, kad sausieji nepultų šlapių vietelių. Lietuviai vieni kitus skundžia, o svetimtaučiai tik juokiasi, nes airių nelabai kas persekioja ir jie užlaiko net viešas užeigas. Mat, jie vyrai politikieriai.

Iš visų kraštų Amerikos lietuviai važiuoja čia, bet ne visi nusidžiaugia. Darbų, kaip matyti, nelabai gali gaut. Jei nori darbo, tai turi už pinigus pirkt. Sunku ir suprast, kur priežastis. Bet patariame iš kitų kolonijų tautiečiams laikykitės, kur kas darbą turite.

Automobilius suvažinėjo B. O. Janušonį, gyvenantį po numeriu 92 Horatio St., mergaitę. Ji sunkioje padėty ligoninėj. Gal pasimirs. **Rep.**

Philadelphia, Pa.

Philadelphijos visa pietų dalis —ypatingai Šv. Kazimiero parapija — labai sujudo. Išrinktasis komitetas darbuojasi smarkiai pasitikt grįžtantį iš Lietuvos gerbiamą kleboną J. J. Kaulakį, iškilminga sutiktuvių vakariene, rugsėjo 8 dieną Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Kiek teko patirt, kaikurios ypatos gan gerą skaičių tikietų išpardavė. Mat, visi žino, kad bus be galo svarbu girdėt daug naujienų, ne tik apie Lietuvą, bet ir apie kitas Europos šalis. Klebonas buvo išvykęs sykiu su 600 pilgrimais į Romą ir aplankė Europos didžiųjų šalių sostines. Tai ir papasakos daug įdomių naujų žinių iš savo kelionės.

Nuo seniai buvo vis kalbėta apie reikalingumą lietuviams turėt savo parką, bet tos kalbos nuėjo vėjais. Susilaukus jauno darbštaus vikaro gerb. Kun. M. Daumanto, išsipildė lietuvių troškimas. Pasitaręs su nekuriais parapijonais, nupirko parką New Jersey valstijoje. Vieta patogi, tik reikalinga buvo daugiau darbo pagražinimui piknikams vietos. Tad, pasidėkojant geros valios parapijonams, kurie daug darbavosi, iš miško padaryta labai graži lygi vieta piknikams. Pastatė apie penkiasdešimt stalų valgių pasidėjimui ir šokių šalę labai tinkamą jaunimui. Randasi ir dviejų aukščių namas, kur sargas gyvena. Su laiku bus viskas įtaisyta, apsėta, pripildyta ir išlygyta. Pirmame piknike buvo duotas parkui vardas, Gedemino Parkas — Kalnelis. Lietuvių parkas apaugęs gražiais pušynais ir ąžuolais, o prie to dar yra vandenų, kur galima plaukt. Jau du laiveliu, su lietuviškais užrašais "Gedeminas" ir "Birutą," plaukioja. Iš viso jau buvo keturi piknikai. Visi Philadelphijos lietuviai džiaugiasi savo nauja nuosavybe. Tai reiškia lietuviai Pietinėj Philadelphijoj žengia pirmyn. **Balandis.**

SVEIKATA

ŽARNŲ REIKŠMĖ

Kaip žinoma maistas prasideda virškintis ir įsisunkt į kraują burnoje. Tam įrodyt pakanka paimt ciano, kalio, nenuryt, o tik palaikyt burnoje, kad organizmas liktų užnuodytas.

Burnoje maistas yra apdirbamas mechaniniai; kaip tai, dantimis smulkinamas, trinamas, seilėmis šlapinamas, be to, vyksta kai kurie ir cheminiai procesai deka fermento ptelino, kuris skaldo krakmolą į dekstriną ir vynuogių cukrų. Burnoje taipogi randasi liaukelių, kurios išskiria baltyminius fermentus, bet jie veikia silpnai, todel maža turi reikšmės. Stemplėje virškinimas nebevyksta. Toliau maisto virškinimas prasideda skrandyj dešinėj pusėj, kur randasi liaukelės, kurios išskiria fermentą, vadinama pepsiną, kuris dėka chloro vandinilio rugšties, veikia į baltymus, skaldydamos į peptonus ir albuminozus; šie gi gali įsisunkti per skrandžio sieneles į kraują. Randamas skrandyje fermentas chimozinas, kuris veikia į pieno baltymus — skaldydamas į parakazeiną, o parakazeinas jungiasi su kalkių druskomis ir yra verčiamas į peptonus.

Maistas išėjęs iš skrandžio, patenka į dvilikpirštę žarną. Čionai kaip tik ir vyksta intensyvus maisto virškinimas bei įsisunkimas į kraują, nes dvilikpirštėj žarnoj fatero įdubime randama įvairių fermentų, kurie veikia į maisto medžiagas, kaip tai į krakmolą, baltymus ir riebalus. Taipogi Fatero įdubime išsilieja kosos kepenų ir tulžies syvai, kurie turi didelės svarbos maisto virškinimui, be to, tulžies syvai neįtralizuoja maisto košelę žarnose, saugo nuo puvimo ir t.t.; žadina peristaltika, naikina bakterijas ir kitas svarbias funkcijas atlieka. Juo toliau, tuo maisto virškinimas mažėja, o išėjęs maistas iš plonųjų žarnų į storąsias; pradeda put, rugt, formuojas į išmatas ir per tiesiąją žarną (rektum) yra pašalinamas lauk. Pažymėtina, kad plonosios žarnos yra išklotos čiulptukais, kas padidina įsisunkimo paviršių, be to čiulptukuose randasi kraujo, limfos ir chilaus indeliai pro kuriuos vyksta maisto įsisunkimas. Taigi kaip matome virškinimui didžiausios reikšmės turi plonosios žarnos, o toliau storose žarnose vyksta puvimo, rugimo procesai, kurie svarbios reikšmės organizmui neturi, bet atžagariai, nes ilgesniam laikui mėšlui užsilaikius, patenka į kraują ir lieka kenksmingomis medžiagomis, kurios nuodija organizmą. Kadangi žarnos palyginus su kuno ilgiu, žymiai ilgesnės, pavyzdin, pas gyvulius raguočius 20—23, avį 26 pėdos, o pas plėšriuosius aštuonius sykius ilgesnės už kuno ilgį ir t.t.

Todel šiuo klausimu daug daryta bandymų, ar organizmui reikalingos tokios ilgos žarnos? Šiuomi dalyku daug pasidarbavo prof. Mečnikovas, darydamas bandymus su bezdžionėmis, šunimis kitais pacijentais. Darydamas eksperimentus ant šunies, pastebėjo, nupiovęs vieną ketvirtdalį žarnų ilgio šuo greit pasitaisė, išpiovus vieną trečdalį, šuo taipgi po operacijos greit pasveiko, mažiau ėdė ir žymiai geriau atrodė. Taigi po daugumos bandymų priėjo prie išvados prof. Mečnikovas, kad tokios, esą ilgos žarnos nėra reikalingos, o kaip tik nuo tų kenksmingų medžiagų, kurios patenka į kraują del žarnų ilgumo, organizmas pradeda menkėt, silpnėt ir greit pasensta, bet kadangi operacijos yra nelengvos, tai mėgino kitais budais organizmą sustabdyt nuo pergreito senėjimo; o žarnose neitralizuot kenksmingų medžiagų veikimą. Lik šio laiko dar nėra radikalių priemonių, vaistų prieš senėjimą, vienok pastebėta, kad gerai veikia raugytas pienas, nes jis užmuša puvimo bacilas žarnose, tuomi neįtralizuoja jų kenksmingą veikimą. Todel vartojant reguliarai rugštų pieną organizmas lyg pajaunėja ir žmogus 15—20 metų gali ilgiau gyvent. Daug kas organizmui nereikalinga, o net kenksminga yra, ir organizmas gali be kitų organų gyvuot puikiausiai. Vienok šiaip ar taip kalbant, visgi žarnų funkcijos yra svarbios nors ir ne visų.

Iz. Gaidys.

Gruzdžiai, Lietuva.

Žmogaus vertė Amerikoje

Žmogaus vertė sprendžiama sulyg dolerio. Kudikis tik ką gimęs jau vertas apie $10,000; paskui kas metas jojo vertė auga po $1000 ir 21 metais žmogus vertas apie $30,000, o 30 metais—apie $40,000. Paskui žmogaus kaina krinta, žmogus darosi sudėvėta "mašina" ir mažiau gali uždirbt. Jau 40 amžiaus metais žmogus vertas vos $25,000, 50 metais — $17,000, 60 metais—$8,500 ir 70 metais tik $560. Šie skaičiai taikomi tokios šeimynos nariams, kuri uždirba į metus 2,500 dolerių.

NAIROBI, AFRIKOJE, rasta didžiausia veisimosi vieta, pilna žiogų. Sobato šaly Lauko Muziejaus ekspedicija rado vienoj vietoj tiek daug vabalų, kad nebuvo galima matyt žemės.

Jaunystė Be Galo Greit Plaukia

Jaunystė be galo greit plaukia,
Netrukus nuplauks visiškai
Ir mums netikėtai senatvės
Ateis gana liudni laikai.
Jaunime, naudokis jaunyste,
Kuri tave veikiai apleis,
Kaip sapnas gražus ir malonus
Išnyks ir daugiau neateis.
Naudokis, kol laikas dar leidžia,
Darbuokis, kol jaunas esi,
Kol stiprina sielą jaunystė,
Kol šviečia joj viltis šviesi.
Vėliau bus sunkiau tau darbuo-
Gailėsies praleistų dienų, (tis,
Kurios negalės besugrįžti—
Antru kart nebusi jaunu.
Kas sykį praėjo, negrįžta,
Negrįžta atgal niekados.
Jaunime, neleisk brangaus laiko
Nė vienos veltui valandos.
Ką budamas jaunas pasėsi,
Senatvėj valyti reikės.
Ką budamas jaunas auginsi,
Senatvėj nunokti turės.

J. Naruševičius.

Daržely Pasodinta

Daržely pasodinta
Jauna, graži gėlelė
Gražiai augo, žydėjo —
Pavasario dienelę.
Nejautė vargo jokio,
Audrų ji neatbojo,
Gerėjos skaisčia saule
Ir puikiai išbujojo.
Tik rudenio sulaukus,
Kuomet šalna pakando
Gėlelė neišlaikė—
Prieš mirtį išsigando:
Lapeliai jos raudoni
Nematomai suvyto,
Suvytę nubirėjo
Ir ant žemės nukrito.
Paliko tik stiebelis
Išdžiuvęs be gybybės,
Nustojęs malonumo
Ir buvusios grožybės.
Užaugus pas močiutę
Jauna, graži mergelė
Nematė jokio vargo,
Kaip darželio gėlelė.
Gėrėjosi saulute
Jaunystės maloninga,
Pavasario grožybe
Žavėjančia, slaptinga.
Tik kartą rudenėly
Kaž-ką saldžiai svajojo:
Ją jaunas bernužėlis
Prie savęs priviliojo.
Vilioti priviliojo,
Paėmęs nemylėjo.
Mergelė nusiminus,
Kaip gėlė vyst pradėjo.
Jaunystė ją apleido,
Rausvi veidai pabalo,
Kaip rudeny gėlelė
Be laiko ji nušalo.

J. Naruševičius.

DIDYSIS LIETUVIŠKAS SAPNININKAS

JAU GATAVAS. Visi knygynai, knygų krautuvės bei pavieniai siųskite užsakymus tuojau.

Didysis Lietuviškas Sapnininkas yra papuoštas šimtais paveikslų. Savyje talpina 150 didelio formato puslapių, kuriuose aiškiai išguldo ir atspėja kiekvieną nors ir nepapraščiausią sapną. Prie Sapnininko eina dar ir kiti Laimės Spėjimo Aprašymai.

Sapnininko kaina..... $1.00 duodame nuošimtį. Pinigus siųskite Money Order arba doleriais.

A. L. Knygynas

14 Vernon St. Worcester, Mass.

Amerikos Lietuvis
The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. $1.00
In Foreign Countries 2.00
Single copies ..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, eina ketvirtadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata $1.00
Užsieniuose 2.00
Atskiri egzemplioriai .... 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

VILNIAUS KRAŠTAS IR MES

Laikraštis "Musų Vilnius" 5-me numery talpina interesingą straipsnį Vilniaus klausimu, kuris patartina musų skaitytojams perskaityt:

"Užimt Vilnių ginklu nebutų jau taip sunkus ir ilgas dalykas. Bet ar nustotų tuomet egzistavęs Lietuvai Vilniaus klausimas? Musų giliu įsitikinimu—ne!... Ir įsivaizduokime sau, kad mes tokiu momentu nesugebame to krašto ir jo gyventojų didumos patenkint, duot jiems aukštesnių moralinių ir materialinių vertybių, negu jie turėjo ir nesugebame sulaukt jų meilės mums, nes mes jų patys nemokame atjaust. Tuomet klausimas, ar nebutų tiktai Vilniaus problema mums dar opesnė, negu šiandien yra...

Mes nežinome ir nepažįstame tikrojo Vilniaus Krašto musų tautiečių sentimento į Lietuvą. Dar ir šiandien daugeliui musų palieka paslaptis, kodel nuėję 1920 metais tik trumpam laikui į Vilnių mes susilaukėme iš vietos gyventojų nusiskudimų mumis ir kartais net neapykantos.

Kažin kas iš musų yra pasakęs, kad reikia mums pirma atjaust ne tik Vilnių, kaip sostinę, ir jo kraštą, kaip Lietuvos žemės dalį, bet ir jo gyventojus, nors jie ir kuo toliausi mums butų. Išmintingai pasakė: Ujimu ir neapykanta kitaip kalbančių musų tautiečių — mes nieko nelaimėsim Vilniaus krašte. Mes turim suprast to krašto gyventojų praeities ir dabarties gyvenimo sąlygas, jų kalbą ir nusistatymą ir jiems dovanot, juos atjaust, ir tuomet tik mes galėsim laukt sau iš jų palankumo.

Ar mums jau taip aišku, ką mes galime duot Vilniečiams materialiai ir dvasiškai, kada jie lauks to iš musų? Ar mes žinome tikruosius jų materialinius reikalavimus ir savo ištesėjimą?... Ar mes materialinių gerybių kurime, socialiniame susitvarkyme ir aprupinime, mokymo ir mokslo, meno ir technikos, esame tiek aukštai pakilę, kad galime ir kitiems bent šio to duot? Ar mes sukeliame okupuotosios musų dalies gyventojų pasigerėjimą musų tvarka, musų laimėjimais?

...Jei Vilniečius musų santvarka ir kultura kaip koks magnitas trauks į save, tai nebus paiegos, kuri galės ilgai mus skirt... Bet jei to atjautimo, to traukimo nebus, tai ir nesant dirbtinės sienos, gali susidaryt siena tarp Lietuvos ir Vilniaus krašto, kurios perlipimas iš Lietuvos dar nereikš Vilniaus ir jo krašto grįžimo Lietuvai."

Prie Vilniaus Idėjos straipsnio Lietuvos Keleivis deda stai kokį prierašą:

"Aišku, kad mes taip Vilniaus, taip kitų kraštų žmones geriausiai laimėsime, jei mes mokėsim juos patenkint. Apie Baltstogę, toli į pietus nuo Gardino, gyvena baltgudžiai. Bet ir tie žmonės didžiojo karo laiku mums ten esant sakydavo, kad čia yra Lietuva, ir jie priklauso prie Lietuvos. Taigi didį traukimą prie Lenkijos Vilniaus kraštas jau neturėtų. Po Lenkų spaudimu padaryti rinkimai arba nubalsavimai nieko nereiškia. Vilniaus krašto baltgudžiai visu urmu nori pasiliuosuot nuo Lenkijos."

Toliau rašo "Musų Vilnius" savo penktame numeryje kitoje vietoje:

Latvijoj, kur gyvena apie 60 tukstančių gudų, gudai turi savo gimnaziją Dvinske. Mokytojų seminariją Rygoje ir apie 60 pradžios mokyklų Rygoje ir provincijoje.

Visai kitokį vaizdą gudų kulturinio gyvenimo mes matome tų gudų, kurie pateko lenkų okupacijon. Čia mes randame apie 2½ milijono gudų. Prieš lenkams okupuojant Vilniaus ir Gardino kraštą, net vokiečių okupacijos laikais gudai čia turėjo keletą šimtų savo mokyklų. Lenkų okupacijos pradžioje buvo paduota keli tukstančiai pareiškimų iš įvairių kaimų ir vietelių steigt naujas gudiškas mokyklas. Lenkai, užuot patenkinę teisingus gudų reikalavimus, ne tik neleido steigt naujų mokyklų, bet uždarė ir tas, kurios veikė prieš lenkų okupaciją. Daugelį mokytojų areštavo, o mokyklos turtą išdraskė arba perdavė naujai įsteigtai lenkų mokyklai. Dabartiniu laikų lenkų okupuotoje gudijoje yra kelios privatinės gimnazijos ir beveik visai nėra gudų pradžios mokyklų.

Privatinės gudų gimnazijos lenkų okupacijoj ne tik kad negauna jokių pašelpų, bet dar turi mokėt mokesčius, ko niekur kitur pasaulyje negalime rast. Gudai abiturientai, baigę gudiškas gimnazijas, neturi teisės stot lenkų universitetuose ir mokslą tęst važiuoja Čekoslovakijon, Vokietijon ir net Amerikon."

Istorija parodo, kad gudai ilgus amžius arba šimtmečius yra su Lietuviais sugyvenę vienoje valstybėje ir niekuomet nėra lietuvių buvę skriaudžiami, bet apturėjo pilniausią laisvę. Taigi jie ir šiandien žino, kad jiems nuo Lenkijos perėjus prie Lietuvos jų buvis persikeistų kaip nuo nakties ant dienos. Juk antai Gudai Latvijoje dabar yra ramųs ir patenkinti. O nėra jokios priežasties manyt, kad Lietuvoj gudai nebusią taip pat patenkinti kaip Latvijoj. Ir ukiškasis pragyvenimas Vilniaus krašte dabar juk yra labai vargingas. Vilniaus kraštas priklauso prie Nemuno upyno srities ir jau iš to atžvilgio yra ant to nurodytas su Lietuva sudaryt vieną valstybę. Juk ne be reikalo sakoma, kad Lietuva be Vilniaus krašto ilgai negalėtų išsilaikyt. Taigi Vilniaus krašto gyventojams ir nesunku bus išaiškint, kad po susiglaudimo abiem dalim, Vilniaus ir Kauno, bus pagelbėta. Per patį susiglaudimą Lietuva ukiškai pakils ir pražydės. Praturtėjimas ir valstybės rubežių praplėtimas padės ir prekybai, pramonei. Geležkeliai bei vandens keliai visokiam susisiekimui pakils. O podraug tai pakils ir mokslas, menas bei visa kultura. Juk ir šiandien lietuvių tautai niekas negalės užmetinėt, kad ji nestengiantis žengt pakiui. Bet priešingai, Lietuvos lankytojai, kurie Lietuvą pirm 10 metų matė ir dabar, yra pilni pagyrimo apie jos padarytą pažangą.

Kad dabar Vilniaus krašte butų daromas teisingas nubalsavimas arba Plebiscitas, tai tikrai dauguma pasisakytų už atsiskyrimą nuo Lenkijos ir, jau vien iš gaspadoriško atžvilgio, už prisiglaudimą prie Lietuvos. Nemažą sunkenybę sudarys to krašto sulenkėjusieji lietuviai, kurių esą labai daug. Kaip suvokietėjusieji lietuviai linksta prie Vokietijos, taip, maždaug sulenkėjusieję lietuviai krypsta į lenkų pusę. Tokie žmonės tiktai priklausydami prie Lietuvos, iš palengvo ir per kelintą žmonių eilę arba gentkartę, vėl tegali savo viduje atsitaisyt ir grįžt atgal ten, kur priklauso, butent prie lietuvystės.

Atsišaukimas Į Amerikos Lietuvius

Brangųs Broliai ir Seserys! — Deliai kamuojančios chroniškos ligos ir blogo sveikatos stovio neturiu ir negaliu gaut jokios tarnystės ir tinkamo sau užsiėmimo Lietuvoje ir neturėdamas jokių lėšų su šeimyna pragyvent jau nuo 1927 m. labai sunkiai vargsta ir savo silpnomis iegomis nepaiegiu išbrist iš sunkios vargų klampynės. Daug kartų kreipiausi į savo draugus — tarnautojus ir net į aukštus valdininkus del menko duonos kąsnelio, bet mano balsas paliko balsu šaukiančiu tyruose... Dar galutinai vilties nenustojęs, nutariau nors kartą paklabinti į gailestingas brolių amerikiečių, ypač "Amerikos Lietuvio" skaitytojų širdis: gal atsiras, kas pagelbės ir išties į mane paramos ranką... Aš nereikalauju panašiai, kaip kiti, piniginių aukų, kurios renkamos svarbiems Tautos reikalams ir kurių aš gal neužsitarnavęs, bet vien tiktai norėčia, kad man padėtumet dirbt tą darbą, kurį aš dirbu Lietuvoje. Čia turiu prisipažint, kad likimo ir bado verčiamas žmogus priverstas ką nors dirbt, o jei darbo negauni, tai turi jį išgalvot. Taip ir aš. Kuomet pereitais metais bado šmėkla tiesiai man akysna pažiurėjo, paėmiau kreditan iš "Dirvos" B-vės Mariampolėje krepšį ir knygų už 50 litų ir išsileidau į svietą vandravot, sau laimės paieškot... Daug kaimo šunų prilodinau, daug utelių prišėriau, bet laimės neradau... Knygos pasirodė sodiečiams netinkamos, perbrangios, neįdomios, negreit jas tepardaviau, o pardavus pinigus duonai išleidau, o sau skolų skaičių padidinau... Ot tai tau ir prekyba be pinigų! Čia, kaip matote, be organizuotos visuomenės paramos nieko pats vienas negaliu nuveikt. Aš noriu platint apšvietimą Lietuvoje ir tą darbą myliu ir dirbu, bet randasi kliutys, kurios man dirbt neleidžia ir kurias reikia butinai nugalėt. Čia, kaip sykis, jųs, brangųs tautiečiai, labai pigiai galėtumet man pagelbėt, jei tik norėtumet. Man ne tiek pinigai, kiek geros knygos reikalinga. Kas turit kokią nors atliekamą, seną, perskaitytą, bet dar nesuplėšytą knygą, atviruką, vaizdelį — paveikslėlį nemeskit, tai visa į pašalį, bet atsiųskit į Lietuvą žemiau nurodytu mano adresu. Aš už gautą knygą gausiu iš ukininko ar šiaip gyventojo litą, pusę lito, o ne, tai valgį ir nakvynę. Jei daugiau gaučiau knygų, tai gal galėčiau ir batus nusipirkt ir drabužių pasitaisyt, nes besivalkiojant viskas sudilo, susidėvėjo... O gal kas iš amerikiečių sutiktų kokį nors seną švarkelį man atminčiai padovanot? Man tai pirmiausiai reikalinga!

Kas turit gražių stereoskopijos vaizdų — paveikslų, ypač iš Kristaus gyvenimo, kelionės aplink pasaulį ir šiaip puikių Amerikos ir kitų šalių reginių, gerą darbą padarytumet, jei man vieną kitą atsiųstumet Lietuvos žmonėms parodyt. Už atsiųstas knygas ar kitus daiktus aš sutikčiau, jei norėtumet, jusų gimines aplankyt, sužinot apie jų sveikatą, ukio padėtį ir t. t. žodžiu, visame kame galėčiau jums patarpininkaut. Čia jusų paaukota knyga per mane neštų mokslo spindulius Lietuvos žmonėms, o jums patiems atneštų malonių žinelių iš tolimos Lietuvos padangės. Ar gi tai sunku įvykdinti? Visai ne!

Dar yra vienas budas man pagelbėt. Aš, kaip jau "Amerikos Lietuvio" skaitytojai žino esu rašytojas. "Amerikos Lietuvio" redakcija išleido 1925 m. ir 1926 m. vieną ir kitą mano eilių knygą ir farsą "Po apgarsinimo." Tos knygos Lietuvoj turi gerą pasisekimą ir jas žmonės noriai perka ir skaito, tiktai gaila, kad aš jų neturiu. Taigi, ar nebutų galima, susitarus su kokia nors amerikiečių bendrove ar pavieniais asmenimis ir toliaus leist mano raštus atskiromis knygomis kaip Amerikoj, aip ir Lietuvoj? Jog tai butų pelninga ir vienai ir kitai pusei ir žmonės šį tą naujo gautų pasiskaityt. Jeigu del kokių nors nenumatomų kliučių tas darbas Amerikoje neapsimokėtų, tai tuomet prašyčiau kokį nors pasiturintį brolį amerikietį ar Lietuvos gyventoją paskolinti man kelis šimtus litų, o aš mėginčiau Lietuvoj išleist kokią nors, kad ir mažytę, savo raštų knygelę, kad vaikščiojant po žmones turėčia šiokį tokį pragyvenimo šaltinį. Vienu žodžiu, be aukų rinkimo ir jų prašymo galima, kad ne tuo, tai kitu budu man pagelbėt. Šiemet ir kitais metais laukiama Lietuvoj amerikiečių ekskursijų. Šiais ir kitais reikalais norėčiau su broliais amerikiečiais asmeniniai susipažint ir pasikalbėt ir nuoširdžiai prašau nepasididžiuot ir į mano bakužę įeit. Kas negal asmeniniai į Mariampolę atvykt, tekreipiasi į mane laišku, pridedant atsakymui pašto ženklelį. — Lauksiu Jusų, brangųs "Amerikos Lietuvio" Skaitytojai, malonaus atsiliepimo ir atsilankymo, kaip iš Amerikos, taip ir iš Lietuvos.

J. Naruševičius.

P.S. Mano adresas: Mariampolė, Petro Armino gatvė No. 9, J. Naruševičiui.

Nuo A. Lietuvio Redakcijos: Amerikos Lietuvio skaitytojai įvertina Juozo Naruševičiaus raštus ir todel sulig savo išgalės Amerikos Lietuvio Leidėjai pasistengs atsilygyt už tai. Am. Lietuvio skaitytojai daugiausia įdomauja trumpo turinio vaizdeliais, satyra ir mokslišku turinio straipsniais.

ŽENGIANT PRIE MOKSLO

KODEL JURŲ KEVALE GIRDISI UŽIMAS?

Lygios sienos kevalo vidury sukelia didelį mažų atgarsių skaičių. Kuomet žmogus laiko kevalą prie ausies, kaikurie garsai iš gatvės ar kambario įeina per ausies ir kevalo tarpą. Šie atgarsėja visur aplinkui ir padaro tokį dundėjimą, panašų į bangų užimą.

AR GARSAS KELIAUJA GREIČIAU PER VANDENĮ NEGU PER ORĄ?

Taip. Garso greitumas vandenyje yra 4,780 pėdų į kiekvieną sekundą. Ore, paprastose temperaturose ir įvairiuose spaudimuose, jis keliauja tiktai 1,989 pėdas į vieną sekundą.

KODEL DEGANČIOS MALKOS TRAŠKA IR SPROGINĖJA?

Malkose yra labai daug mažų skylių ar cėlių. Kaikurios iš šių turi truputį drėgnumo. Kada malkos užsidega šis drėgnumas pasikeičia į garus ir perplėšia mažas cėles, kurios randasi jame. Tas padaro braškėjimą panašų į mažą trenksmą ir labai daug panašių braškėjimų sykiu padaro ugnies traškėjimą.

KAS YRA ATGARSIS?

Balso vilnys ore, atsimušančios į ką nors kietą ar švelnų, kaip uolos sieną ar šoną ir atmuša atgal, panašiai šviesos bangoms atsimušančioms veidrodžio link.

JEIGU GARSAS YRA VIRPĖJIMAS ORE, KODEL RANKŲ MOJAVIMAS NESUKELIA GARSO?

Užtai, kad žmogus negali rankomis mojuot užtektinai greitai. Negalime išgirst garso, jeigu neturi mažiausia trisdešimt ar keturesdešimt virpėjimų kas sekundą; tai yra, turi but mažiausia tiek atskirų garsų bangų, viena po kitai kiekvienoj sekundoj. Negalima rankomis mojuot taip greitai, bet bitė gali savo sparnais mojuot daug greičiau. Tai ir sukelia garsą.

AR RANDASI GARSŲ, KURIŲ NEGALIME IŠGIRST?

Taip. Negalime išgirst garso, jei jis turi mažiau trisdešimt virpėjimų į sekundą ir daugiau keturiasdešimt virpėjimų į sekundą. Jie yra per žemai ar aukštai tono nustatyme; nes, virpėjimų skaičius kas sekundą nustato garso toną. Tuo daugiau virpėjimų, tuo aukštesnis tonas. Musų ausys negali visai girdėt garsų, jei jie aukštesni ar žemesni negu minėtos ribos.

KODEL GALIMA PADARYT DAUGIAU TONŲ ANT SMUIKOS, KURI TURI TIK KETURIAS STYGAS NEGU ANT PIANO, KURIS TURI DAUG?

Viena nota muzikoj skiriasi nuo kitos notos balso nustatyme, tai yra virpėjimų skaičiuje, kurį turi kas sekundą. Smuikininkas grajina įvairias notas padėdamas savo pirštą ant stygų įvairiose vietose, taip mainydamas stygos ilgumą. Kadangi vienos šimtinės dalies piršto padėjime padarys stygą grajit skirtingą notą, tai lengva suprast kaip jis gali grajit tiek daug notų ant tiek mažai stygų.

KAIP GRAFAFONAS REPRODUKUOJA GARSĄ?

Rekordas padarytas ant minkšto vaško ritinio. Muzikanto įgrajitas ar įdainuotas garsas įeina į ragą ir padaro adatą suvirpėt. Šis virpėjimas duoda galimybės adatos smailam galui padaryt visą eilę mažytėlių mikroskopiškų ženklų vaško grabutės apačioje, kur jis bėga. Šie ženklai, tai tikras garso paveikslas. Kada paprastas kietas rekordas, padarytas iš šio minkšto vaškuoto rekordo, randasi jame šie patys ženklai. Kada jį grajini, adata bėga ant šių ženklų, vaško grioveliai apačioje ir reprodukuoja tą patį balsą, ką ženklai ant vaško padarė iš pradžių.

KODEL BRAUNINGAS PADARO TRENKSMĄ, KADA IŠ JO ŠAUNA?

Kuomet šaunama iš šaudyklos, degantis parakas virsta į gazą. Gazas užima daug daugiau vietos negu parakas ir tas išstumia kulką iš brauningo. Dabar, tuo pačiu laiku, kada kulka išeina iš brauningo, gazas užpakalyje jos staiga išbėga ir pakelia vilnį į orą, garo vilnį. Tai tą ir girdime kaipo trenksmą.

KODEL KAIKURIE KLAUSOSI PASILENKĘ, IR AUSIMIS PRIE ŽEMĖS?

Užtai, kad garsas keliauna greičiau ir toliau per žemę negu per orą. Savo ausia prie žemės galima išgirst maršuojančius pulkus ar bėgančius arklius labai toli. Per karę alijantų mokslo vyrai ištobulino instrumentus padidint labai silpnus užimus taip perduotus per žemę. Jie galėjo susekt pulkų judėjimus ir kitus priešų veikimus toli už vokiečių linijų.

KODEL ŠALTI STIKLAI SUSISKALDO KADA ĮDĖTI Į VANDENĮ?

Kietų daiktų daugumas brinksta, kada jie sušildomi. Šaltas stiklas, dėtas į karštą vandenį išbrinksta. Kaikurios stiklo dalys išbrinksta daugiau negu kitos dalys. Vienas stiklo šonas gali greit pasidaryt karštu ir išsipust greičiau negu kitas šonas. Tas padaro įtempimus stikle labai panašiai kaip jį paimtum ir susuktum. Tai todel jis sulužta.

KODEL SIDABRINIS ŠAUKŠTAS NEDUODA STIKLUI TRUKT, KADA KAS NORS KARŠTO YRA ĮPILAMA?

Šaukšto metalas sugeria daug karščio iš pirmutiniųjų karšto vandens šaukštukų kada įpilia, tai tas atvėdina karštį iš pradžių, kad stiklas ne taip staigiai įkaista. Staigumas įkaitimo ar atšaldymo, padaro, kad stiklų indai sutruksta.

KODEL SKYSTIMAI PAKYLA PER ŠIAUDĄ, PER KURĮ ŽMOGUS GERIA?

Jie verčiami į viršų kilt per orinį spaudimą. Kada įčiulpi per šiaudą, tas padaro dalinį tuštumą burnoje ir viršutinėje šiaudo dalyje. Tuojaus oro spaudimas iš lauko verčia skystimą į burną taip kaip daro su bile kokia čiulpiama pompa.

Svarbiausios Kalbos

Iš to, kaip plačiai kurios tautos kalba vartojama, galima padaryt išvadą ir apie tos tautos įtaką. Palyginę Europos kraštų statistikas iš 1828 metų su naujaisiais daviniais, matome kad pirmoje vietoje anglų kalba stovi, kuriaja tada ne visai 20 milijonų žmonių tekalbėjo, o šiandien ji yra 160,000,000 žmonių gimtoji kalba. Ją vartoja ir supranta 220,000,000 žmonių. Per paskutinįjį šimtą metų ji išaugo 700 ir 0/9. Tie 160 milijonų angliškai kalbančiųjų yra išsisklaidę po visą pasaulį ir sudaro anglų pasaulinės imperijos branduolį.

Rusų kalba antroje vietoje, nes ji yra 110,000,000 žmonių gimtoji kalba. Rusiškai kalbančių ir suprantančių yra 170 milijonų žmonių. Per tą patį laikotarpį ji išaugo iš 33 milijonų iki 233%.

Trečioje vietoje vokiečių kalba. Prieš šimtą metų buvo apie 31 milijonas, o dabar visame pasaulyje bus per 80,000,000 vokiškai kalbančių. Vadinas, priaugo 166%. Be to, vokiškai suprantančių bus apie 120 milijonų.

Prancuzų kalba iš 32,400,000 pakilo iki 45,000,000. Prancuziškai suprantančių yra apie 75 milijonai.

Italų kalba sparčiai pakilo iš 21,400,000 iki 45 milijonių žmonių.

Ispanų kalba iiš 35,200,000 pakilo iki 50 milijonų kalbančių žmonių.

Apsivedimo Įstatymai Suvienytose Valstijose

Suv. Valstijose apsivedimas yra civiliškas kontraktas, prie kurio dalyvaujančių asmenų, kurie įstatymu pavelinti pildyt kontraktą, sutikimas yra butinai reikalingas. Tokiu budu, tik tie, kurie gali padaryt kontraktus gali gaut leidimą apsivest.

Pats leidimas nesudaro apsivedimo kontraktą. Leidimas yra tik dokumentas, kuris parodo teisę užvardintų asmenų apsivest, ir apsivedanti asmenys turi imt šliubą bažnyčioje arba civilišką šliubą. Apsivedimo leidimus galima gaut nuo apskrities teismo raštininko to apskričio, kur apsivedimas įvyks.

Beveik visos valstijos: Alabama, Arkansas, Colorado, Idaho, Illinois, Iowa, Kansas, Minnesota, Nebraska, New York, Ohio, Texas, Utah, ir kitas — pavelina asmenius tuoj apsivest, kuomet tik išiima leidimus. Bet New Yorke neturintieji dvidešimt pirmų metų turi iš anksto, ne penkiomis dienomis paduot prašymą ir privalo pristatyt gimimo certifikatus arba kitus metų darodymus, ir gali apsivest City Chapel, New Yorko mieste, tik prie rekordų teismo teisdario. Connecticut, Georgia, Maine, Massachusetts, Michigan, New Hampshire, Rhode Island, Vermont, ir Wisconsin pareiškimas, kad asmenys nori išsiimt apsivedimo leidimą, turi but paduotas penkiomis dienomis prieš išdavimą. Del nekurių priežasčių leidimai greičiau išduodami. Tą randame beveik visose valstijose.

Californijoj reikia paduot leidimui prašymą penkiomis dienomis iš anksto. Delaware valstijos gyventojai turi laukt 24 valandas ir negyventojai 96 valandas prieš leidimą apsivedimo. Indianoj aplikantai turi laukt 20 dienų jeigu moteris ne valstijos gyventoja. Maryland valstijoj leidimai nereikalaujami, kuomet užsakai bažnyčioj, skelbiama per tris sekmadienius, jeigu pora bažnyčioj apsives. West Virginijoj prašymas turi but paduotas net 30 dienų prieš išdavimą ir išgavus leidimą reikia laukt dar septynias dienas pirm negu gali apsivest.

Kaikuriose valstijose apsivedimo legališki metai, be tėvų pavelijimo, yra 21 vyrams ir 18 metų merginoms. Connecticut, Florida, Kentucky, Missouri, Montana, Ohio, Pennsylvania, South Dakota, Rhode Island, Virginia, West Virginia ir Wyoming paskiria dvidešimt pirmus metus vyrams ir moterims. Pirm negu leidimas išduotas New Yorke, aplikantas turi padaryt pranešimą prie miesto raštininko, kad neserga venerišką liga. Oregon reikalauja sveikatos certifikatą tik nuo vyro. Nebraska reikalauja sveikatos certifikato nuo abiejų.

Pietinėse ir pietvakarinėse valstijose ir Delaware apsivedimai tarpe baltų ir juodų draudžiama. Idaho įstatymai draudžia apsivedimą balto su negru, maišyto juodo kraujo ir su mongolu. Taipgi pusbroliai ir pusseserės su vienas kitu negali apsivest. Montana turi panašius aprupinimus. Naujoje Meksikoje apsivedimas tarpe vyro aštuoniolikos metų ir merginos neturinčios penkiolikos metų yra nelegališkas.— FLIS.

Užrašyk Amerikos Lietuvį savo giminaičiui į Lietuvą, jis jus nepamirš niekad. Kaina $2. m.
Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.

Nebus Daugiau
UŽKIETĖJIMO
DUJŲ SKILVYJE, ŠIRDIES PIKTUMO
Greitą Pagelbą Naudojant
Pepsinic Seltzer
Rašyk
PEPSINIC SELTZER CO.
Worcester, Mass.
GAUSI SAMPELĮ DYKAI

VIETOS ŽINIOS

LIETUVIŲ UKĖSŲ ir Socialis kliubas turįs virš 700 narių pasiskyrė "Amerikos Lietuvį" sau už organą ir išrinko reporterį parašyt žinias apie Kliubo veikimą. **Rep.**

METINĖS Aušros Vartų parapijos vakarienės ir L.D.S. seimo delegatų pagerbimui pokylio bilietai jau parduodami. Nors vakarienė įvyks rugsėjo 26 dieną, dabar kaip tik laikas įsigyt bilietus, nes gali pritrukt. Pokylis įvyks rugsėjo 26 dieną, Aušros Vartų bažnyčios salėje, 8-tą valandą vakare. Aušros Vartų parapijoj įvyks "Darbininkų" Sąjungos metinis seimas. Atvažiuos atstovų iš įvairių kolonijų, iš visų Suvienytų Valstijų. Seimo posėdžiai bus laikomi rugsėjo 25 ir 26 dieną. Komisija priimt svečius ir surengt suvažiavimo vakarus susideda iš: kun. K. A. Vasys, M. Velyvis, J. Vieraitis, L. Volungis, M. Rainys ir M. Litvaitė.

UŽBAIGIMUI VASAROS sezono įvyksta milžiniškas išvažiavimas Maironio Parke, sekmadienį ir pirmadienį rugsėjo pirmą ir antrą dieną. Labdarybės draugija pirmą kartą švenčia "Darbo Dieną" (Labor Day) nuosavame parke prie Quinsigamond ežero. Sekmadienį įvyks lietuviškų žaidimų, virvės traukimai, lenktynės ant pievos ir ant ežero; bus ir muzikališkas programas. Ant rytojaus, Darbo Dienoje, įvyks naujausi žaidimai pergabenti iš didžiausių miestų ir labai populiariški. Nuo antros valandos popiet iki vakaro vėlai grajis labai smarki orkestra. Lietuviai kviečiami atsilankyt ne tik praleist šventes tarp savųjų linksmai, bet ir paremt sykiu savo atsilankymu našlaičius. **Komisija.**

Švento Jurgio draugija rengia didelį pikniką rugpiučio (August) 25 dieną, Bieliausko ukės miške, tarpe Oxford ir Webster. Busai išeis 12:30 val. po pietų nuo kampo Endicott ir Harding gatvių. Viršminėta draugija deda visas savo pastangas, kad galėtų visus atsilankiusius svečius pilnai užganėdint. Svečiai galės gaut skanių valgių ir gėrymų. Bus visokių žaislų ir gražios muzikos. Kadangi šis piknikas yra paskutinis šios vasaros išvažiavimas, reikėtų visiems iš kalno įsigyt biliętų, kad turėtų užtikrintą vietą ant buso. Bilietas į ten ir atgal tiktai 50c. Kviečia visus atsilankyt.

Šv. Jurgio Draugija.

KONTRAKTORIUS
Peter Katauskas

71 PENN AVE. WORCESTERYJE
Tel. Cedar 5619 J.

Budavojam naujus namus ir taisom senus, taipgi pastatom garadžius. Cemento darbas, tai musų speciališkumas. Viską atliekam sąžiniškai už prieinamą kainą.

Reikale plenus patys padarom ir suteikiam gerus, praktiškus patarimus.

BERTAININIS Šv. Jurgio draugijos susirinkimas įvyks rugsėjo (September) 7 dieną 1929 metų, A. O. H. svetainėje, Trumbull gatvės, 7 valandą vakarą. Malonėkit skaitlingai atsilankyt, nes bus daug svarbių reikalų aptart.

A. V. Dailyda, pirmininkas.

DEŠIMT METŲ apvaikščiojimą, nuo Olympijos parko įsteigimo, rengia Lietuvos Sunų ir Dukterų Broliška draugija, rugsėjo pirmą ir antrą dieną. Sekmadienį, pirmą valandą po pietų prasidės apvaikščiojimas; muzikališkas programas bus duodamas ir prakalbos bus sakytos apie šios draugiojs parko įsteigimą. Vienas iš kalbėtojų bus adv. Ignotas J. Barkus. Pirmadienį, rugsėjo 2-trą dieną įvyks sportas, ristynės ir šokiai. Vincas Žukas ir Antanas Kižius dalyvaus vidutinio svorio ristynėse. Visi lietuviai kviečiami suvažiuot kuo skaitlingiausiai į šį didelį apvaikščiojimą, bet ypatingai minėtos draugijos nariai turėtų kiekvienas be jokios išimties pribut.

Rengiimo Komisija

SMAGUS PIKNIKAS yra rengiama ant Gedemino kalno, rugsėjo pirmą dieną. Švento Kazimiero draugija smarkiai išanksto prisirengė prie šio pikniko, nes baigiasi vasaros laikas. Draugija užtikrina, kad šis išvažiavimas bus ilgai atminimas. Ne tiktai bus galima užsikąst skanių valgių ir išgert saldžių gėrimų, bet įvyks gražiausi lietuviški žaidimai. Nuo pirmos valandos po pietų, visi galės pasilinksmint. Visi į pikniką, vyrai, omterys, jauni ir seni! Bukite tenais visi. **K—ja.**

DIDELIS IŠVAŽIAVIMAS rengiamas Moterų Sąjungos Mass., Maine ir New Hampshire apskričio įvyks rugsėjo 25 dieną, sekmadienį, Maironio parke. Programas surengtas kuo puikiausias — bus suvaidintas vaizdelis "Girių Karalaitė", ten pat ant pievos. Įvyks įvairios rušies lenktynės, daržovių rinkimas, ir daug įvairumų iš visų kuopų. Programo komisija rado parko giraitėje zuikį be ausies, kas prisegs jam ausį, gaus dovaną. Už atsižymėjimą viršminėtuose žaidimuose, bus suteiktos puikios dovanos. Atvyks daug svečių ir apylinkės kolonijų, tai turėsite progą pasimatyt su pažįstamais ir draugais. Prie progos primenam, kad bus nutraukta paveikslai tų visų, kurie atsilankė į išvažiavimą. Kviečai visus **R-jos**

VESTUVĖS Magdelenos Asikevičaitės ir Antano Serelčiko įvyko pirmadienio rytą, Šv. Kazimiero bažnyčioje. Marė Sagsdžiutė ir Juozas Alavošius patarnavo laike ceremonijų. Įvyko didelis pokylis jaunosios tėvų namuose, rugpiučio 19-tą, tą pačią dieną. Paskui jaunavedžiai iškeliavo į Philadelphiją ir Atlantic City. Kada sugrįž, apsigyvens 42 Plantation gatvės, Worcester, Mass.

METINIS PIKNIKAS ir išvažiavimas Švento Kazimiero parapijos sutraukė daug žmonių, nors ir buvo lietinga diena. Šeštadienio vakarą, į Maironio Parko svetainę susirinko gražus skaičius lietuvių jaunuolių ir linksmai praleido laiką. Sekmadienį, rugpiučio 11-tą dieną prisirinko didelis lietuvių parapijonų ir svečių skaičius. Lietuvių Benas po J. Bliudžiaus vadovyste grajino, gi Šv. Kazimiero parapijos choras dainavo. Šioji muzika lietuviams labai patiko. Įvyko tokių žaidimų, kokių Worcesteryje dar nebuvo matyt ir visi laimėtojai gavo po dovaną. Taigi Worcesterio lietuviai ne tik praleido linksmai laiką, bet ir padarė gerą darbą, nes parapijai liko gražus pelnas — arti $800. **Reporteris.**

LANKĖSI "A. L." REDAKCIJOJ ponia Sakalienė, "Moterų Dirvos" redaktorė iš Chicagos, sykiu su p. S. Stepulionais iš Detroito. Jie iš "Moterų Sąjungos" seimo New Havene buvo nuvažiavę į Bostoną ir pakeliuj grįždami sustojo Worcesteryje kelias valandas pas gimines ir pažįstamus, paskui tęsė savo kelionę į vakarus. Taipgi atsilankė J. Romanas, kurs važinėjo apie Worcesterį Lietuvos Importacijos reikalais. Pranešė svarbią žinią, kad generolas Antanas Žukauskas atvyksta į Suvienytas Valstijas organizuot amerikiečių ekskursijas Lietuvon ateinantį metą, kuomet įvyks didelės 500 metų Vytauto Sukaktuvės.

NETIKĖTAS POKYLIS labai sujaudino Isabelę Okleiteriutę kada ji sugrįžo namon ir rado pilną namą svečių. Izabelės giminės, draugės ir pažįstami, apie 200 iš viso, surengė jai pagerbimo pokylį ir suteikė gausingų dovanų, apie $100. pinigais bei kitokių brangių dovanų. Izabelė Okleiteriutė. Antanų Okleiterių duktė, užbaigė Komercijos Aukštesnę mokyklą ir rugsėjo mėnesio pradžioje stos į miesto ligoninės slaugių kursą. Ji nuo pat jaunystės dienų darbavosi tarpe lietuvių ir labai populiariška Worcesteryje. Užtai ir jai visi linkėjo geriausių pasisekimų savo paskirtoje mokslo šakoje.

IŠ CALIFORNIJOS pranešimai paduoda, kad Albina Osipavičaitė laimėjo 220 mastų plaukimo lenktynes, tarptautinėse plaukimo suėjimuose San Francisco mieste, ketvirtadienį, rugpiučio 22 dieną.

S.L.A. 57 KP. mėnesinis susirinkimas įvyks 1 dieną rugsėjo, 1 val. po pietų, Lietuvių salėje. Pageidaujama, kad kuo daugiau narių susirinktų, nes valdyba turi daug ko naujo pranešt apie SLA. reikalus.

57 kp. rašt.

MUZIKA - MUZIKA

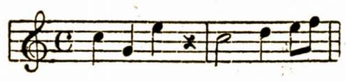

Puikiausia muzika del piano ir smuikos, taipgi del duetų, kvartetų, choro ir lietuviškų šokių:

Stasys	50c.
Dul dul	50c.
Litai	50c.
Mamytė	60c.
Aš bijau pasakyt	50c.
Kas ant žirgelio	56c.
Kaip raiba paukštutė	50c.
Kur bakužė amanota	30c.
Tų mergelių dainavimas	25c.
Lakštingalėlė	25c.
Už klystančius žmones	50c.
Girtuoklio daina	30c.
Aš pas močiutę	25c.
Kad skausmas tau širdį	50c.
Oi, neverk motušėle	75c.
Ne margi sakalėliai	50c.
Dukruželė	60c.
Plaukia sau laivelis	50c.
Aš įsivilkčiau čigonų ruban	30c.
Naktis svajonėms papuošta	60c.
Nesegk sau rožės	30c.
Karvelėlį mėlynasis	25c.
Kur bėga šešupė	25c.
Suktinis	25c.
Klumpakojis	25c.
Trys liaudies dainos	25c.
Nokturnas	25c.
Lietuvos Šokių Albumas — (Piano) No. 1	75c.
Lietuviškų Šokių Albumas— (Piano Solo) No. 2	75c.
Lietuviškų Šokių Albumas— No. 1 ir No. 2—įaviriems instrumentams	50c.

Muzikos reikalais kreipkitės —
Amerikos Lietuvis
14 Vernon St. Worcester, Mass.
(9—10)

PASAULIO ŽYMIAUSIŲ ARTISTŲ KONCERTAS JUSŲ NAME!

NAUJA VIKTORO RADIO ELEKTROLA

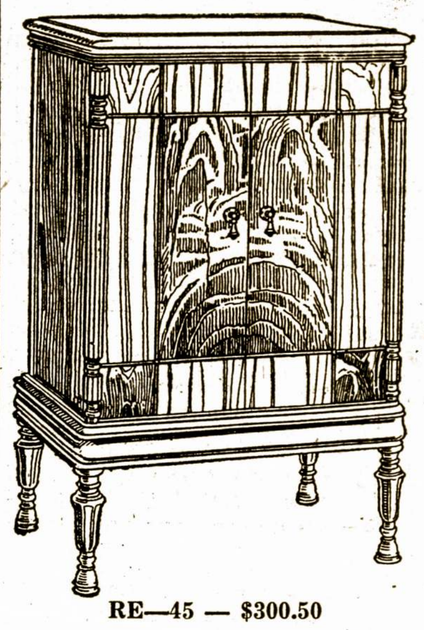

RE—45 — $300.50

Ši moderniška Radio Elektrola vėliausias išradimas. Be jokio vargo galima dabar namie turėt žymiausių artistų koncertus — nereikia lankyt teatrus ar svetaines. Puikus programai iš svetur girdėtis per radio — gi tik reikia uždėt lietuvišką rekordą ir klausytis savo tautos dainų, šokių, maršų ir kalbų. Visi dabar perka šias naujas Viktoro Radio Elektrolas.

Kam eit pas žydus ar lenkus, kuomet pas savo tautos žmogų galima gaut pigiau ir geresnį patarnavimą. Kainos nuo žemiausio laipsnio iki virš $300.

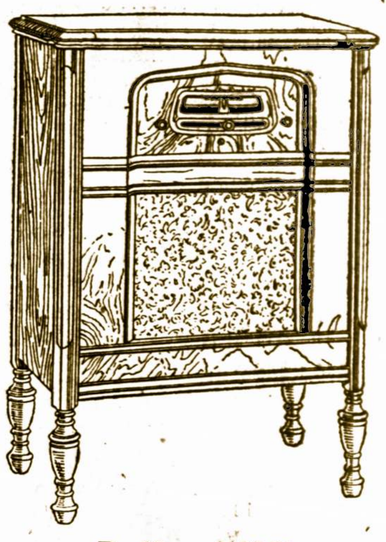

R—32 — $180.50

AMERIKOS LIETUVIS

14 Vernon Street, Worcester, Mass.

ANT RANDOS

DEL RANDOS puikus šešių kambarių gyvenimas ant Vernon gatvės; yra elektra, gazas, šiltas vanduo ir sietai languose. Šis gyvenimas ant trečio išsinuomuoja už $25. į mėnesį.

JONAS ZALANSKAS,
226 Vernon gatvės, Worcester, Mass.
Tel. Maple 5282 W.

PARSIDUODA

PARSIDUODA penkiolika kambarių, trijų aukštų, su visais naujausiais įtaisymais — elektra, gazas, vėliausi švinininiai padarai, cementuotas sklepas. Įeigų susidaro apie $69. kas mėnesį. Parsiduoda už $5,500.

D. O'CONNELL,
6 Garfield gatvės, Worcester, Mass.

PARSIDUODA moderniškas aštuoniolika kambarių namas su dideliu žemės sklypu. Labai patogi vieta laikyt krautuvę. Namas arti naujos Aušros Vartų parapijos bažnyčios — labai gražioje vietoje. Parsiduoda tikslu užbaigt savininko nuosavybių atskaitas.

MRS. O'CONNELL
20 Cargill ave. Maple 3393—R.
(11—13)

PARSIDUODA arba išsinuomuoja vieta biliardą lošt (pool-room) prie
375 MILLBURY GATVĖS
Randasi visi biliardiniai įtaisymai, trys stalai ir vieta pardavinėt minkštus gėrymus. Tel. Maple 5282 W.

JOSEPH J. DIRSA
LIETUVIS GRABORIUS

Teikia patarnavimą laidotuvėm ir išrandavoja automobilius vestuvėms ir kitokiems pasivažinėjimams.

GYVENIMO VIETA—
194 Millbury St. Tel. Cedar 4953
3rd floor

OFFICE FUNERAL HOME
212 Millbury St. Worcester, Mass.
Tel. Park 2756

DR. TESSMER
Dentistas
308 MAIN STREET
Worcester, Mass.
(virš Iver Johnson krautuvės)
Tel. Park 3310

Dr. A. L. Graičunas

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Tel. Yards 3162

3310 So. Halsted St. Chicago, Ill.

"Birutės" Saldainiai Iš Lietuvos

Ką tik atvežti iš Lietuvos saldainiai dirbami iš gryniausių vaisių — skanus ir sveiki; pagaminti Pirmoje L. Garinio šokolado ir Saldainių Fabrikas "Birutė" iš Šiaulių. Tarpe jų yra avietinių, ananasinių, vyšninių, mėtinių, kriaušinių, ledinių ir žemuoginių.

RIALTO CONFECTIONERY
31 Millbury St. Worcester, Mass.

REIKALAUKITE
pas visus lietuvių štorininkus
"BIRUTĖS"
Saldainių iš Lietuvos

Jeigu Tamstų štorininkas jų neturi, praneškite mums jo vardą ir adresą, kad mes galėtume duot jam pasiųlymą.

Lithuanian Importing Company

818 E. Sixth St., So. Boston, Mass.

Motiejus A. Čivinskas
GERIAUSIS LIETUVIS GRABORIUS

340 Harding St. Worcester, Mass.
Tel. Park 4156

Patarnauju laidotuvėm ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams už prieinamiausią kainą.

Vienatinis Lietuvis Gydytojas Worcestery
Dr. Juozas Landžius
(SEYMOUR)
51 Providence St., Worcester, Mass.
Ofisas atidarytas:
nuo 2 — 4 popiet; nuo 7—9 vakare.
Tel. Park 5873

DOLLAR Laundry
Savininkas E. Slavickas

Išskalbia visos savaitės žlugtą kuo gražiausiai, už $1.00. Gerai, švariai išskalbia drabužius ir pristato į namus.

Lietuviška Skalbykla
5 SEYMOUR ST.
Tel. Park 314 Worcester, Mass.

Park 2470 Res. Park 4225-R
Ben. Mendelsohn
ADVOKATAS

ir registruotas notaras Lietuvos atstovybėje. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje taip ir Europoje.

390 Main St., Room 931-932.
Worcester, Mass.

MODERNIŠKAS GARADŽIUS
NUOSAVYBIŲ AGENTURA

Taisom automobilius, užlaikom geriausios rušies aliejų motorams. Sustokit musų stotyje ir gausit gerą patarnavimą. Tarpininkaunam pirkime ir pardavime nuosavybių. Kreipkitės į musų agenturą visais reikalais apie namus.

PERAS JURKINAS ir
VINCAS LAUDIŠKAS
278 Harding St. Worcester, Mass

PASKUTINIS VASAROS PIKNIKAS!

Ant Bieliausko Ukės. Rengia Šv. Jurgio Draugija Sekmadienį, Rugpiučio 25 d. 1929. Autobusai išeis 12:30 val. po pietų nuo kampo Endicott ir Harding gatvių.

Kviečia visus atsilankyt Šv. J. Dr-ja.

Lietuviai, Skaitykite Amerikos Lietuvį!

JAME TELPA DAUG SVARBIŲ RAŠTŲ IR ŽINIŲ IŠ VISO PASAULIO

Suvienytose Valstijose prenumerata $1., Lietuvoje $2.

VIENINTĖLĖ LIETUVIŲ LAIVAKORČIŲ IR PINIGŲ SIUNTIMO AGENTURA

Parduodam Laivakortes keliaujantiems į Lietuvą ir atgal. Pagelbėsim išgaut Pasus, Vizas, Sugrįžimo Leidimus, Afideivitus ir įvairius kitus dokumentus. Siunčiam pinigus Lietuvon Doleriais arba Litais. Visus viršminėtus reikalus atliks Jums Juzė Leonaitė, viena iš prityrusių lietuvaičių, kuri pati nesenai važinėjo Europoje ir žino visas kelionės smulkmenas. Gali užtvirtint svarbius dokumentus Notary Public antspauda.

Kam eit pas svetimtaučius, ar po stubas landyt pas bile kokį agentą, kuomet jųs galit kreiptis į tikrą autorizuotą agenturą—pas saviškius, kur gausit daug geresnį patarnavimą ir savo prigimtoje kalboje. Tel. Park 5318

AMERIKOS LIETUVIS, 14 Vernon St., WORCESTER, MASS.

Columbia

NAUJI COLUMBIA REKORDAI
Vėliausi ir Geriausi Lietuviški Rekordai!

UŽEIKITE IŠGIRST ŠIUOS COLUMBIA IŠDIRBYSTĖS REKORDUS IR IŠSIRINKITE SAU TINKAMIAUSIUS

Čia įdedam tik keletą vėliausios laidos Columbijos rekordų ką tik į musų knygyną atgabentų:

61002—F	(Karvelėli (Plaukia Sau Laivelis	Juozas Babravičius
61003—F	(Lietuviška Veselija, (Pirma ir Antra Dalis	Mahanojaus L. Orkestra
61003—F	(Lietuviška Veselija, (Trečioji ir Ketvirtoji Dali	Mahanojaus L. Orkestra
16074—F	(Voveraitė (Anksti Rytą Kėliau	Justas Kudirka
16089—F	(Šaulių Polka (Polka Karolka	Lietuvių Tautiška Orkestra
16125—F	(Jonukas ir Marutė (Vestuvės	K. Minkeliuniutė
16122—F	(Tėvuko Polka (Kumos Polka	Mahanojaus Lietuvių Mainierių Orkestra
16136—F	(Piršlybos Amerikoj (Neišpildomas Prašymas	F. Stankunas

Apart čia pažymėtų Columbia Rekordų, musų knygyne galima rast šimtus kitokių įvairiausio muzikos turinio: Polkų, Valcų, Mazurkų, Maršų, Dainų, Orkestrų, Benų ir daug kitokių, Kreipkitės į —

Amerikos Lietuvio Knygynas
14 VERNON ST. WORCESTER, MASS.

Columbia